

Yaratıcı Drama Etkinlikleriyle Uygulanan Oryantasyon Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Kenan DEMİR¹

Makale Bilgisi

DOI: 10.21612/yader.2019.008

Makale Geçmişi

Geliş tarihi 09.09.2018

Kabul 10.12.2018

Anahtar Sözcükler

Yaratıcı drama

Oryantasyon

Uyum

Alıştırma

Üniversite öğrencisi

Makale Türü

Özgün Makale

Öz

Bu çalışmada Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesine yeni başlayan 1. sınıf öğrencilerinin oryantasyon eğitimi yaratıcı drama etkinlikleriyle yürütülmüştür. Çalışma eğitim fakültesinin açıldığı ilk hafta olan 11-15 Eylül 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Yaratıcı drama etkinlikleri "Tanışma-iletişim", "Mekân Tanıma" ile "Hak ve Kurallar" olmak üzere 3 atölyede 9 saat sürmüştür. Yaratıcı drama etkinliklerini 1 drama eğitmeni Isparta, Denizli, Karaman, Burdur şehirlerinden gelen ve drama eğitmenliği 5. aşama programını bitirmiş 8 drama eğitmen adayı ve eğitim fakültesinde drama derslerine giren 3 drama öğretmeni yürütmüştür. Ayrıca çalışmalarda farklı akademik unvanlara sahip 8 ders öğretim elemanı, 2 yüksek lisans düzeyinde ve 13 sınıf ve okul öncesi öğretmenliği 3. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 15 mentör / uzman öğrenci / yardımcı öğrenci katılımcı gözlemci olarak yer almıştır. Drama eğitmeni, drama eğitmen adayları, drama öğretmeni, ders öğretmeni, mentör öğrenci olmak üzere toplam 32 kişiyle yürütülen uyum programı etkinliklerine eğitim fakültesinin bütün bölümlerindeki 17 şubeden 333 birinci sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma verileri açık uçlu 3 sorudan oluşan görüş alma formu ile elde edilmiştir. Bu formula çalışmaya katılan bütün öğrencilerden, drama eğitmenlerinden ve eğitmen adaylarından, yardımcı / uzman öğrencilerden, ders öğretim elemanlarından yazılı görüş alınmıştır. Yaratıcı drama etkinliklerine ilişkin bu beş farklı kaynaktan elde edilen nitel veriler birbirinden bağımsız olarak irdelenmiştir. Madde madde yapılan inceleme sürecinde anlamlı bütünlükler bir araya getirilmiştir. Bu nitel analiz sonucunda yaratıcı drama çalışmalarının tüm taraflara kişisel, mesleki ve sosyal olarak olumlu katkılarının olduğu belirlenmiştir. Yaratıcı drama etkinliklerinin çok farklı statülerden, farklı şehirlerden, farklı kültürlerden gelen tarafların birbirleriyle ve dramayla tanışmalarını, kaynaşmalarını, birbirlerine güven duymalarını sağladığı belirlenmiştir. Yine drama etkinliklerinin tüm katılımcıların mekân tanıma, hak ve kuralları öğrenmeleri konusunda olumlu etkisinin olduğu ortaya çıkmıştır. Çalışmada görev alan eğitmen, eğitmen adayı, drama öğretmeni, ders öğretim elemanı ve mentör öğrencilerinin uyum programı uygulamaları, farklı etkinlikler, öğretmenlik mesleği hakkında yeni öğrenmeler gerçekleştirdikleri belirlenmiştir. Sonuç olarak tüm katılımcıların ortak görüşünün yaratıcı dramanın oryantasyon eğitimini amaçlarına ulaştırmada etkili bir öğretim yöntemi olduğu şeklinde belirtilmiştir.

¹ Dr. Öğretim Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Türkiye. E-posta: kenandemir@mehmetakif.edu.tr.
Orcid ID: <http://orcid.org/0000-0002-1111-2097>

Evaluation of Adaptation Studies Implemented by Creative Drama Activities

Article Info

DOI: 10.21612/yader.2019.008

Article History

Received 09.09.2018

Accepted 10.12.2018

Keywords

Creative drama

Orientation

Adaptation

Orientation training

University Students

Article Type

Research paper

Abstract

In this study, orientation education of new students of Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education was conducted with creative drama activities. The study was held between 11-15 September 2017, the first week of the education faculty's opening. The creative drama activities took 9 hours at 3 workshops including "Meeting-Communication", "Location Recognition" and "Rights and Rules". 1 drama leader, 8 drama leader candidates from Isparta, Denizli, Karaman and Burdur who finished 5th stage program of drama leadership and 3 drama teachers entering drama courses in education faculty carried out creative drama activities. In addition, a total of 15 mentor / expert students / assistant students participated in studies as observers including 8 course instructors with different academic titles, 2 postgraduates and 13, 3rd grade students from classroom and preschool teaching departments. 333 first-year students from 17 branches in all departments of the education faculty participated in adaptation program activities carried out by a total of 32 people consisting of drama leader, drama leader candidates, drama teacher, course teacher and mentor student. The data of the study were obtained by using a feedback form consisting of 3 open-ended questions. With this form, written opinions were received from all the students, drama leaders and leader candidates, mentor / assistant students and the course instructors who participated in the study. Qualitative data, obtained from these five different sources, regarding creative drama activities were examined independently from each other. During the examination process done question by question, meaningful wholes were brought together. As a result of this qualitative analysis, it was determined that creative drama studies had positive, personal, professional and social contributions to all parties. It was determined that the creative drama activities enabled the parties coming from very different statutes, different cities, and different cultures to meet each other and with drama, to socialize and mutually trust each other. It also became clear that drama events made a positive influence on all participants in location recognition and learning rights and rules. It was determined that the adaptation program implements of leaders, leader candidates, drama teachers, course instructors and mentor students taking part in the study made different activities new learning about the teaching profession. As a result, a common view of all participants is that creative drama is an effective way of achieving teaching orientation training to its goals.

Giriş

İnsan, içinde yaşadığı ve aşına olduğu bir durumdan bilinmediği bir duruma geçiş yaptığında fiziksel, sosyal, mekânsal, akademik, yeni kurallar ve ortam açısından kişiye göre değişen zorlanmalar yaşayabilir. Yeni bir işe, yeni bir okula, üniversiteye giren kişinin çevresine, işine, okuluna alışabilmesi için bulunduğu iş ya da okul çevresinde bulunan yetkililer tarafından hazırlanan özel ve oldukça kısa süreli bir eğitim süreci olan oryantasyon eğitimi; hangi amaçlar için olursa olsun her yeni başlangıcın bireyde duygusal, sosyal ve akademik olarak birçok değişimi beraberinde getirdiğini ifade etmektedir (Sevinç ve Gizir, 2014; Yeşilyaprak, 2012:10; Ceyhan, 1995).

Üniversite tıpkı okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise yıllarında olduğu gibi öğrenciler için yeni bir başlangıç noktasıdır. Bu başlangıç noktasında yapılan her eylemin bireyin sonraki yaşamını olumlu ya da olumsuz etkileyebileceği bir gerçektir. Özellikle doğup büyüdüğü şehir dışında yer alan bir üniversitede öğrenime başlayan öğrenciler, kendilerini aniden değişik kültür, şehir, okul, akademik ve sosyal çevre içinde bulurlar. Öğrencilerin üniversiteye başladıkları ilk yılda farklı davranış ve değer yargılarına sahip olmaları ve de bir gruba kabul edilmek, bir grubun üyesi olmak, yeni karşılaşılan üniversite yaşantısına ve yeni bir şehre uyum sağlamak gibi sorunlarla karşılaşmaları gençlerin yaşantılarında bir takım uyum problemlerinin ortaya çıkmasına neden olabilmektedir (Aktaş, 1997, s.107-110). Aile ve yakın arkadaş desteğinin bir anda kesildiği bu yabancı çevrede, bireysel yaşam sorumluluklarının tümünü tek başına üstlenen öğrenciler, en kısa zamanda çevreye uyum sağlamak ve yaşamlarını sürdürmek zorunda kalırlar (Karahan, Sardoğan, Özkamalı ve Dicle, 2005).

Üniversite yaşamı, yetişkin hayatına hazırlanmanın dışında zorlu bir sınav sürecini aşmanın, başarı ölçütünü karşılamanın ve tüm bunların ötesinde saygın bir mesleki kimlik sahibi olmanın yolu olarak da algılanmaktadır (Mercan ve Yıldız, 2011). Üniversiteye yeni gelen öğrenciden okulun akademik amaçlarına ve işlerine yönelik olumlu tutum sergilemesi ve bu gereklilikleri yerine getirmesi beklenir. Ayrıca öğrencilerin bu yeni ortamda iyi ilişkiler kurmaları ve buradaki sosyal çevreye etkin katılarak sosyal uyum göstermeleri istenir. Kişisel-duygusal uyumda ise öğrencilerin fiziksel ve psikolojik olarak kendilerini iyi, güvende hissedebilmeleri ve yeni hayatın doğuracağı stresle baş edebilmeleri gerekir. Öğrencilerin üniversite kurumunun amaçlarını ve değerlerini benimseyerek, kendilerini üniversitenin bir parçası olarak hissedebilmeleri kurumsal uyumda beklenen en önemli özelliktir (Sevinç ve Gizir, 2014).

Öğrencilerin üniversitelerde verilmesi gereken alıştırma-oryantasyon hizmetlerini yeterince alamadıkları ve alıştırma oryantasyon hizmetlerine ilişkin birçok sorunlarının ve beklentilerinin olduğunun saptanması (Kutlu, 2004) uyum programlarının hazırlanmasını ve uygulanmasını gerekli kılmaktadır.

Uyum programlarında; okulun kısa bir tarihçesi ve gelişimi, öğretmen ve öğrenci durumu, uygulanan program türleri, okulun fiziksel durum, ders dışı etkinlikler, okuldaki psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ile okul çevresi hakkında bilgi verme gibi konuların yer alması gerektiği vurgulanmaktadır (Kafalı, 2011, s.14-15; Tuzcuoğlu,1996).

Üniversiteye uyum amacıyla yapılan oryantasyon eğitiminin amaçlarına ulaşabilmesi için öğrenciler henüz okula gelmeden, öğretim yılının başında, yeterli bir hazırlık ve organizasyon yapılması gerekir. Oryantasyon eğitiminin var olan durumlara “uyum sağlayıcı” ve ileride doğabilecek

sorunları “önleyici” ve bu sorunlardan “koruyucu” işlevinin var olduğu bilinmektedir (Kolunsağ ve Özdemir, 2007; Yeşilyaprak, 2012, s.10; 2016).

Yavuzer’e (2014, s.152) göre de okula uyum sürecinde okul çocukları; akranları ile birlikte olabilmeye, grup olarak çalışabilmeye, işbirliği yapabilmeye gibi pek çok olanağa sahip olabilmekte ve bu yaşantılar çocukların kişilerarası ilişkileri başlatma ve devam ettirme, gruba uyum sağlama, kendini ifade etme vb. gibi becerileri edinmelerini sağlamaktadır.

Uyum programları gereği gibi gerçekleştirildiğinde öğrenciler sosyal ilişkilerinde açık, içten, dürüst, güvenilir ve yüzeysel olmayan ilişkiler kurabilen, kendi yaşamı üstünde kontrol sahibi olabilen, üretken ve belli bir işe kendini verebilen, hedeflere ulaşmanın verdiği doyumunu yaşayan, ayrıca hedeflere ulaşmaya çalışırken haz duyabilen, yaşanan duyguların farkında olan ve olumsuz da olsalar bunları açık ama ilişkileri bozmayacak şekilde ifade edebilen kişiler olma yolunda önemli mesafeler kat etmektedirler (Erdoğan, Şanlı ve Bekir, 2005).

Herhangi bir okuldan ya da sınıftan diğerine geçişi kolaylaştırmak için tasarlanan etkinlikler ve uygulamalardan oluşan geçiş/uyum programları; öğrencileri bir üst sınıf ya da eğitim kurumuna hazırlayan, öğrencilerin uyumunu kolaylaştırarak geçişin getirdiği sorunları en aza indirmeye çalışan programlardır. Bu uygulamalar özellikle, öğrencilerin ait olmama ve tanınmama (fark edilmeme) duygularını azaltmak ve başarılarını arttırmak için geliştirilirler (MEB, 2017; 2014a). Bu programda tanışma, okulu tanıma ve hoş geldin etkinlikleri, kurallara ve yönetmeliklere ilişkin bilgilendirme etkinlikleri, uyumu kolaylaştıran sosyal becerileri kazandırmaya yönelik etkinlikler, akademik ve mesleki gelişimi destekleyen etkinlikler, koruyucu ve destekleyici eğitim ortamının oluşturulmasına yönelik etkinlikler, buz kırıcılar / ısınma etkinlikleri, veli etkinlikleri gibi etkinliklere yer verilmektedir (MEB, 2017, s.6).

Eğitim süreçlerinin bütün kademelerinde olduğu gibi uyum eğitiminin öğrencilerin yaşantıları dikkate alınarak planlanması ve uygulanması gerekir. Uyum ile ilgili yapılan birçok çalışmada bu tür eğitimlerin daha çok uygulamaya dönük olarak yapılması gerektiği vurgulanmaktadır (Tiyek, 2014). Abacı, Tepeli ve Erbay (2015) bireylerin mutlu, kendisiyle barışık, hedeflerini doğru tayin edebilen kişiler olmaları ve bu yolda çıkabilecek engellerle başa çıkabilmeleri için duygusal ve sosyal becerilere katkı sağlayacak tutum ve davranışların sergileneceği eğitim ortamlarının düzenlenmesi kaçınılmaz görmektedir. Öğrenen merkezli eğitim ortamlarında kullanılacak etkin öğretim-öğrenme yollarından biri de yaratıcı drama uygulamalarıdır.

Yaratıcı drama kişiyi etkinleştiren ve geliştiren bir alandır. Drama çalışmalarında kullanılan rol oynama, doğaçlama, pantomim vb. yöntemlerle kişinin kendini ve başkalarını tanıması kolaylaşır. Başkalarıyla iletişim ve etkileşim içerisinde olan kişi, toplumun bir bireyi olduğu bilincine varır. Drama, yaratıcılığın ortaya çıkmasını ve geliştirilmesini sağlar. Resim, müzik, tiyatro, dans, şiir, edebiyat gibi ifade becerilerinin geliştirilmesinde, eğitimde, psikolojide bir öğretim ve kendini tanıma, becerilerinin kullanımını geliştirme yöntemi olarak kullanılabilir. Drama; güven ve kendine saygı duymayı, problem çözme ve iletişim becerilerini, durağan olma yerine etkin ve katılımcı olmayı, bağımlı olma yerine bağımsız olmayı, karar verebilmeyi, yetkinleşmeyi, demokratikleşmeyi vb. nitelikleri kazandırır. Animasyonun amacı, eğlence ve aktivite zenginliği ile konukların hoşça vakit geçirmelerini sağlamaktır. Bu amacı gerçekleştirebilmek, konuklara hareket ve canlılık kazandırmak konuklarla olumlu iletişim kurabilmek için yararlanabilecek en önemli kaynak, drama ve oyunlardır (MEB, 2014b, s.7).

Adıgüzel (2013, s.68-74) yaratıcı drama yoluyla bireyin yaratıcılığını, hayal gücünü, kendini tanıma, kendini gerçekleştirme, başkalarıyla iletişim becerisi, demokratik tutum ve davranışlar kazanma; işbirliği yapma ve birlikte çalışma becerisi, sosyal duyarlılık yaratma, eleştirel ve bağımsız düşünme beceri gibi çok çeşitli becerilerin geliştirilebileceğini ifade etmektedir.

Bu becerileri geliştirmek aynı zamanda yaratıcı dramanın amaçları ve faydaları içerisinde yer almaktadır. Alanda yapılan birçok çalışmaya göre yaratıcı drama öğrencilerin özgüvenlerinin artması ile bilişsel, dil, motor ve sosyal alanda gelişmelerini sağlandığı gibi çok yönlü düşünme becerisini, işbirliği, dayanışma ve paylaşma duygusunu da geliştirmektedir. Yaratıcı drama sürecine dahil olan öğrenciler kendini rahat ifade edebilmekte, değişik yaşantılar tanımakta, rahatlamakta, sorumluluk duygusu kazanmakta, kalıcı öğrenmeler kazanmakta, aktif, yaratıcı ve farklı görüş açılara sahip olmaktadır. Yaratıcı drama sürecinde oynanan çeşitli oyunlar sayesinde öğrencilerin yaşama hazırlanması dolayısıyla toplumsallaşması sağlanır. Bu etkinlikler sürecinde çocuk kendi yeteneklerini keşfeder, en verimli olduğu alanı seçerek o konu üzerinde yoğunlaşır, böylece mutlu, topluma yararlı, yaptığı işten zevk alan bir birey olur. Bunun yanında doğru kararlar verir, grup çalışmasına uyumlu olur ve toplumla barışık hale gelir. Yaratıcı drama çocuğun karşılaştığı problemlere kendine özgü çözüm yolları bulmasına, bir konuyla ilgili düşünce ve hislerini söyleyerek düşünme becerilerinin gelişmesine katkı sağlar. Çocuklara basit ve anlaşılır bir öğrenme ortamı sunar (Tuğrul, 2006, s.72-73; Gönen ve Dalkılıç, 2003, s.61; Aral, Baran, Bulut, Çimen, 2000, s.107; Şentürk, 1996, s.24).

Yaratıcı dramanın amaç, özellik ve faydaları göz önüne alındığında uyum programının öğrencilere kazandırmayı planladığı birçok beceriyi yaratıcı drama yöntemiyle kazandırmanın etkili bir yol olacağı düşünülmektedir.

Araştırma Sorusu

Üniversiteye yeni başlayan öğretmen adaylarının yaratıcı drama etkinlikleriyle yürütülen uyum programına ilişkin görüşleri nelerdir?

Alt Sorular

1. Yaratıcı drama etkinliklerinin tanışma, iletişim ve uyum becerilerine katkısına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
2. Yaratıcı drama etkinliklerinin kişisel özelliklere katkısına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
3. Yaratıcı drama etkinliklerinin okulu ve bölümleri tanımaya katkısına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
4. Yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmenlik mesleğini ve yaratıcı dramayı tanımaya katkısına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
5. Yaratıcı drama etkinlikleriyle yürütülen oryantasyon eğitimi yapılmadığında ortaya çıkabilecek sorunlara ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri nelerdir?
6. Yaratıcı drama etkinlikleriyle yürütülen oryantasyon eğitiminin öğretmen adaylarına katkılarına ilişkin yaratıcı drama eğitmen adaylarının görüşleri nelerdir?
7. Yaratıcı drama etkinlikleriyle yürütülen oryantasyon eğitiminin öğretmen adaylarına katkılarına ilişkin ders öğretmenlerinin görüşleri nelerdir?

Öğretmen adaylarının araştırmanın sorularına cevap aramak için uygulanan görüş alma formuna samimi görüşlerini yansıttıkları ve gerçekçi davrandıkları kabul edilmiştir. Ayrıca çalışma, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesine yeni kayıt yaptıran birinci sınıf öğrencilerinin görüşleriyle sınırlandırılmıştır.

Yöntem

Araştırma Modeli

Ülkemizde uygulanan bir oryantasyon eğitimlerinde genel olarak öğrencilerin okula geldikleri günden itibaren ders kayıtlarının yapılması, öğrencilerle tanışma ve bilgilendirme, kütüphane hizmetlerinin uygulamalı tanıtımı, şehir turu yapılması, üniversiteyi ve fakülteyi tanıtım toplantısı yapma gibi etkinliklere yer verilmektedir (Sevim ve Yalçın, 2006).

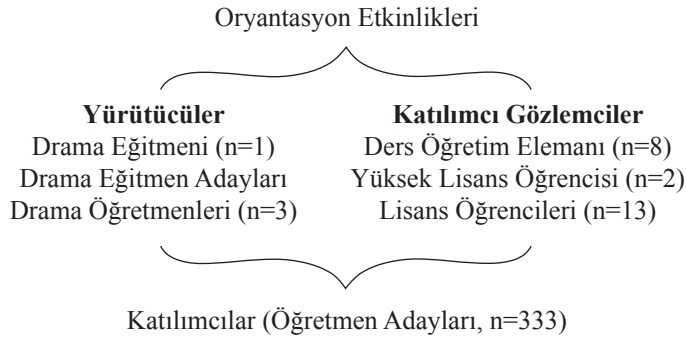
Bu çalışmada oryantasyon eğitiminde süregelen olağan uygulamaların dışında yaratıcı drama bir öğretim yolu olarak kullanılmıştır. Yaratıcı drama eğitmeni olan araştırmacı ve drama eğitmen adaylarının yürütücülüğünde gerçekleştirilen bu çalışma; oryantasyon eğitimi ile ilgili uygulamaları yaratıcı drama yoluyla iyileştirilebileceği ortaya çıkarmayı amaçlayan bir eylem araştırması özelliği taşımaktadır. Eylem araştırmaları araştırmacı yürütücülüğünde uygulama yapanların ve soruna taraf olanların katılımıyla gerçekleştirilen ve eğitimcilerin uygulamalarını iyileştirerek var olan durumu geliştirmeyi, sorunlara pratik çözümler bulmayı amaç edinen, sürekli ve sistemli olarak yürütülen araştırmalar olarak ifade edilmektedir (Calhoun, 2002; Karasar, 1999; Hubbard and Power, 1993).

Yaratıcı drama etkinlikleriyle oryantasyon eğitim uygulamalarını iyileştirmek, bu amaç doğrultusunda uygulamacılar olan yaratıcı drama eğitmen adaylarını doğrudan uygulamaya katmak, gerçek öğrencilerle eğitim fakültesinde yer alan gerçek ortamlarda yürütülmesini sağlamak ve çalışmalara katılan özellikle öğretmen adaylarının güçlenmesi, iletişim, işbirliği, uyum gibi çeşitli özelliklerini geliştirmesi amaçlanmıştır. Aksoy'un (2003) da belirttiği bu özellikler bağlamında düşünüldüğünde çalışma bir eylem araştırması süreci dikkate alınarak organize edilmiştir.

Çalışmada veri toplama tekniklerinden görüşme kullanılmıştır. Görüşmeden elde edilen verilerin geçerlik ve güvenilirliğini artırmak için sadece çalışmada katılımcı olarak yer alan bireylerden değil bu bireylerin eğitiminden sorumlu yaratıcı drama eğitmen adaylarından da görüş alınmıştır.

Çalışma Grubu

Bu çalışmada Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ne yeni başlayan 1. sınıf öğrencilerinin oryantasyon eğitimi yaratıcı drama etkinlikleriyle yürütülmüştür. Çalışma eğitim fakültesinin açıldığı ilk hafta olan 11-15 Eylül 2017 tarihleri arasında yapılmıştır. Yaratıcı drama etkinlikleri "Tanışma-iletişim", "Mekan Tanıma" ile "Hak ve Kurallar" olmak üzere 3 atölyede yaklaşık 9 saat sürmüştür.

Yaratıcı drama etkinliklerini 1 drama eğitmeni; Isparta, Denizli, Karaman, Burdur şehirlerinden gelen ve drama eğitmenliği 5. aşama programını bitirmiş 8 drama eğitmen adayı ve eğitim fakültesinde drama derslerine giren 3 drama öğretmeni yürütmüştür. Ayrıca yaratıcı drama atölyelerinin uygulandığı derslerin ders öğretim elemanı (8), 2 yüksek lisans düzeyinde ve 13 sınıf ve okul öncesi öğretmeni 3. sınıf öğrencisi olmak üzere toplam 15 mentör / uzman öğrenci / yardımcı öğrenci katılımcı gözlemci olarak yer almıştır.

Drama eğitmeni, drama eğitmen adayları, drama öğretmeni, ders öğretmeni, mentör öğrenci olmak üzere toplam 32 kişiyle yürütülen uyum programına eğitim fakültesinin bütün bölümlerindeki 17 şubeden 333 birinci sınıf öğrencisi katılmıştır.

Uyum programının uygulandığı bölüm ve öğrenci sayılarına ilişkin betimsel istatistikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Uyum Programına Katılan Birinci Sınıf Öğrencileri İle İlgili Betimsel İstatistikler

Bölümler	Oryantasyon Etkinliklerine Katılan Öğrenci Sayısı	Görüşü Alınan Öğrenci Sayısı				Toplam	Yaş aralığı
		Kadın		Erkek			
		f	%	f	%		
RPD	37	16	47	18	53	34	18-21
Okul öncesi	31	17	71	7	29	24	17-19
Sosyal Bilgiler	28	8	42	11	58	19	17-20
Matematik	41	30	81	7	19	37	17-20
Sınıf	29	12	71	5	29	17	18-20
Türkçe	32	16	70	7	30	23	17-20
Resim	34	19	79	5	51	24	17-22
Fen Bilgisi	29	13	65	7	35	20	18-20
İngilizce	39	22	60	15	40	37	17-34
Müzik	33	11	48	12	52	23	17-22
Toplam	333	164	64	94	36	258	-

Veri toplama aracında yer alan soruları cevaplamada özensiz davranan ve gereği gibi doldurmayan ya da boş bırakan öğrencilerin formları analiz edilmemiştir. Bu nedenle 258 öğrencinin görüş alma formu istenen şartları sağladığı için veri kaynağı olarak kabul edilmiştir. Eğitim fakültesine yeni gelen birinci sınıf öğrencilerinin bölümlere göre dağılımlarının verildiği Tablo 1 incelendiğinde

drama atölyelerinde öğrenci sayılarının 28-41 arasında değiştiği gözlenmiştir. Bu etkinliklere katılan öğrencilerin %64'ü kadın, %36'sının ise erkek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 29 ve 34 yaşındaki 2 öğrenci dışında, öğrencilerin yaşlarının genel olarak 17-22 yaş arasında değiştiği ortaya çıkmıştır.

Veri Toplama Süreci ve Veri Toplama Araçları

Yaratıcı drama etkinliklerinin üniversiteye yeni gelen öğretmen adaylarına katkılarının karşılıklı olarak sorgulandığı bu çalışmada veriler açık uçlu sorudan oluşan görüş alma formu ile elde edilmiştir. Bu formla çalışmaya katılan bütün öğrencilerden, drama öğretmenlerinden ve eğitimci adaylarından, mentör/yardımcı öğrencilerden, ders öğretim elemanlarından yazılı görüş alınmıştır.

Yaratıcı drama yöntemi ve etkinlikleriyle uygulanan uyum çalışmalarının katkısına ilişkin bu kaynaklardan veri elde edilmiştir. Bu verilerin elde edilmesinde kullanılan veri toplama aracında;

“Oryantasyon programında yapılan uygulamaların ..... katkısı olmuştur”,

“Oryantasyon programında yapılan uygulamalardan ..... öğrendim” ve

“Oryantasyon programında yapılan etkinlikler olmasaydı ..... gibi sorunlarla karşılaşardım.”

olmak üzere 3 açık uçlu madde yer almıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda “oryantasyon eğitiminin” etkisine ilişkin maddelerin yer aldığı bu formlar öğretmen adaylarına, drama eğitimci adaylarına ve oryantasyon eğitiminin yapıldığı derslerin öğretim elemanlarına uygulanmıştır. Aynı amaç ve aynı kapsam doğrultusunda hazırlanan bu veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin olarak ölçme ve değerlendirme, psikolojik danışma ve rehberlik ile eğitim programları ve öğretim uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Yaratıcı drama eğitimci adayları ve ders öğretim elemanlarının görüşleri yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmen adaylarına katkıları bağlamında alınmıştır.

Oryantasyon eğitimine katılan öğretmen adayları (1. sınıf öğrencileri), yaratıcı drama eğitimci adayları ve ders öğretim elemanları olmak üzere 3 farklı kaynaktan alınan görüşlerle, uygulanan programın etkililiği değerlendirilmiştir. Ağırlıklı olarak yazılı görüşlerin alındığı çalışmada özellikle ders öğretim elemanlarının 3'ü ile çalışmadan 2 hafta sonra yapılan görüşmede oryantasyon eğitiminin sınıf içinde etkileri sorgulanmıştır.

Verilerin Analizi

Aynı amaç doğrultusunda farklı kaynaklardan elde edilen nitel veriler birbirinden bağımsız olarak irdelenmiştir. Veri toplama araçlarında yer alan sorulara verilen cevapların sırayla incelenmesi sonucunda ortaya çıkan kodlar anlamlı bütünler halinde bir araya getirilmiştir. Her veri kaynağı öncelikle kendi içinde incelenmiş, kodların frekans ve yüzdeleri alınarak tablolaştırılmıştır. Yazılı tüm görüşlerin incelenmesi sonunda elde edilen kodlar “Tanışma, İletişim ve Uyuma Katkısı”, “Kişisel Özelliklere Katkısı”, “Okulu ve Bölümleri Tanımaya Katkısı”, “Öğretmenlik Mesleğini Tanımaya Katkısı”, “Yaratıcı Dramayı Tanımaya Katkısı” ve “Oryantasyon Eğitimi Olmasaydı Ortaya Çıkabilecek Sorunlar” isimleri verilen temalar altında toplanmıştır. Kodların temalar altında bir araya getirilmesinden sonra her bir koda ilişkin frekans ve yüzdeler verilerek sonuçlar sayısallaştırılmıştır. Çalışmada kodlardan temalara ulaşılarak veriler üzerinde içerik analizi yapılmıştır. Yaratıcı drama eğitimci ve ders öğretim elemanlarının görüşlerinden ortaya çıkan kodlar ve temalar da öğrenci görüşlerinden ortaya çıkan kod ve temaları destekleyip desteklemediği belirlenmiştir. Bu iki veri kaynağının belirttiği görüşler üzerinde ayrıca sayısallaştırma çalışması yapılmamıştır. Ancak, bu

kaynakların görüşlerinden alıntılar, öğretmen adayı birinci sınıf öğrencilerinin görüşlerinden elde edilen alıntılarla birlikte verilmiştir.

Bu alıntılarda Rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümü için “RPD”, okul öncesi bölümü için “OÖ”, sosyal bilgiler için “SB”, matematik öğretmenliği için “M”, sınıf öğretmenliği için “S”, Türkçe öğretmenliği için “T”, resim öğretmenliği için “R”, fen bilgisi öğretmenliği için “F”, İngilizce öğretmenliği için “İ” ve müzik öğretmenliği için “MÜ” kısaltmaları kullanılmıştır. Ayrıca her bir katılımcı “K” harfi ile ve devamında kağıt numarası ile temsil edilmiştir. Yaratıcı drama adaylarının görüşleri için “YD” ve ders öğretmenlerinin görüşleri ise “DÖ” kodları kullanılmıştır.

Yaratıcı Drama Atölyeleri

Üç yaratıcı drama atölyesinden oluşan ve yaklaşık 9 saat süren uyum programında;

- a. Tanışma-İletişim Atölyesi:** Bu atölyenin kazanımları: “Sınıf arkadaşlarının (ders öğretmenin) genel özelliklerini (isimlerini, memleketlerini vb.) söyler.”, “Grup çalışmalarına katılmaktan haz duyar.” ve “Arkadaşlarıyla işbirliği içinde çalışır.” olarak belirlenmiştir.
- b. Mekan Tanıma Atölyesi:** Bu atölyenin kazanımları: “Üniversite yerleşkesinde bulunan birimlerin özelliklerini ana hatlarıyla bilir.”, “Eğitim Fakültesi binalarında yer alan birimlerin özelliklerini açıklar.” ve “Mekan Krokisi etkinliğinde grup arkadaşlarıyla işbirliği yapar.” olarak belirlenmiştir.
- c. Hak ve Kurallar:** Çalışmanın son atölyesi olan bu atölyenin kazanımları: “İzlediği görsellerden hak ve kurallarla ilgili çıkarımlar yapar.”, “Haklarını ve uyması gereken kuralları açıklar.”, ile “Arkadaşlarıyla işbirliği yapar.” olarak belirlenmiştir.

Bu atölyelerde yaratıcı drama süreci işe koşulmuş ve ağırlıklı olarak doğaçlama ve rol oynama tekniklerine yer verilmiştir. Yaratıcı drama teknikleriyle birlikte “Rulman”, “Vızıltı”, “Soru-cevap” gibi tartışma teknikleri de uyumlu bir şekilde kullanılmıştır.

Bulgular

Çalışma sonunda ortaya çıkan temalar ve ilgili kodlar aşağıda sırayla verilerek açıklanmış ve yorumlanmıştır. Her bir araştırma sorusu tema olarak ele alınmıştır.

Tema 1: Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Tanışma, İletişim ve Uyum Becerilerine Katkısı

Bu temaya ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Öğrencilerin Tanışma, İletişim ve Uyumlarına Katkısı

Bölümler	n	Tanışma		İletişim		Uyum	
		Arkadaşları tanıma, isimleri çabuk öğrenme vb.		İnsan ilişkileri, iletişime geçme, devam ettirme vb.		Uyum, güven, grup olma, kaynaşma vb.	
		f	%	f	%	f	%
RPD	34	28	82	10	29	12	35
Okul öncesi	24	17	71	9	38	8	33
Sosyal Bilgiler	19	11	58	5	36	7	37
Matematik	37	24	65	2	5	9	24
Sınıf	17	11	65	16	94	10	59
Türkçe	23	22	96	2	9	10	44
Resim	24	16	67	8	33	6	25
Fen Bilgisi	20	8	40	1	5	-	-
İngilizce	37	24	65	5	14	11	30
Müzik	23	19	83	4	17	8	35
Toplam	258	180	70	62	24	81	31

Tablo 2’de verilen bulgulara göre yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin sınıf arkadaşları ve ders hocalarıyla tanışmalarına, iletişimlerini devam ettirmelerine ve uyumlarına olumlu katkı getirdiği gözlenmiştir. Öğrencilerin yaklaşık %70’i drama etkinliklerinin tanışmalarına, yine bu öğrencilerin %24’ü yaratıcı drama etkinliklerinin iletişimlerini geliştirmeye ve devam ettirmeye, %31’i de uyumlarına olumlu katkı yaptığını ifade etmiştir. Bu temaların ortaya çıkmasını sağlayan öğrenci görüşlerinden aynen yapılan alıntılar aşağıda özetlenerek verilmiştir.

Öğretmen Adayları, Yaratıcı Drama Eğitmenleri ve Ders Öğretim Elemanlarının Görüşleri:

“... aramızdaki iletişimin nasıl gelişip, ilerleyebileceğini öğrenmemi sağladı...” (RPD-K16).

“... aslında insanlar dışarıdan görüldüğü kadar kötü/iyi olmadıklarını, insanlarla iletişim kurunca ancak onların nasıl biri olduklarını öğrendim...” (RPD-K18).

“... yeni bir kişiyle daha iyi nasıl tanışabileceğini, yeni bir ortamda nasıl davranılabileceğini, kız-erkek ayrımı olmaksızın tartışmalarda, oyunlarda ve daha nice bütün etkinliklerde karşılıklı konuşma şeklinde anlaşılma sorunun çözülebileceğini öğrenme...” (OÖ-RK5).”

“... herkesle hemen tanıştık, aslında kaynaştık. Yoksa gidip kimse tanışmazdı, utanırdı ve çekinirdi...” (R-K14).

“... arkadaşları tanıma ve hepsiyle görüşebilme gibi katkıları oldu. Umarım hocalarım müfredatın sıkıcılığından zaman bulup sık sık bize böyle zaman ayırabilirler...” (R-K16)

“... yeni tanıştığım insanlarla daha iyi iletişim kurmayı öğrendim. Çekingenliğim ve utangaçlığım geçti. Yeni, insanlar tanımanın eğlenceli olabileceğini öğrendim...” (İ-K4).

“... etkili iletişim kurmayı, gülmenin öğrenmek için etkili bir araç olduğunu ve herkesin bunu hayatına uygulayabileceğini öğrendim...” (İ-K22).

“... arkadaşlarımla kaynaşmaya, güzel vakit geçirmeye, ileride öğrencilerime nasıl davranacağımı öğrenmeme katkı sağladı...” (R-K11).

“... drama eğitmen adayı olarak drama etkinliklerinde öğrencilerin önce çok heyecanlı olduklarını gördüm. Birbirlerine yaklaşımdan uzak duruyorlardı. Çalışma ilerledikçe hele 2. Atölyede hepsinin yıllardır birlikte okuyormuş gibi iletişim içinde olduklarını gördüm...” (YD-1).

“... ilk drama atölyemizde hayli ürkmüş olan ve çekingen davranan öğrencilerimizin ikinci atölyede daha da iletişim içinde olduklarını gözlemledim. Oyunlara daha gönüllü katılıyorlardı...” (DÖ-1).

“... daha önceki yıllarda çocuklarımıza oryantasyon eğitimi sadece sözlü sunum şeklinde yapılır ya da hiç yapılmazdı. Bu çalışmada hem drama olması hem de farklı illerden gelen drama öğretmenlerinin bu işi yapması bölümümüz adına çok iyi oldu. Yeni gelen öğrencilerimiz ürkek ve çekingen dururken zaman ilerledikçe birbirleriyle kaynaştı...” (DÖ-3).

“... drama etkinliklerinden bir hafta sonra derse girdiğimde birinci sınıf öğrencilerin o çekingenliklerini ve korkularını attıklarını gördüm. Birbirleriyle isimleriyle hitap etmeleri beni şaşırttı. Hatta öğrenciler tam bir sınıf gibi birlikte hareket ediyordu...” (DÖ-4).

“... öğrencilerin bu kadar erken kaynaşabileceği hiç aklıma gelmezdi. Normalde bu çocuklar son sınıfa kadar ancak birbirlerine alışıyorlar. Ama bu etkinlikler bu zamanı çok kısalttı. Etkinliklerden sonraki haftalarda öğrencilerin sanki yıllardır arkadaşmış gibi birbirleriyle selamlaşmaları, birbirlerine gülümsemeleri çok dikkat çekiciydi...” (DÖ-6).

Birinci sınıf öğrencileri, yaratıcı drama eğitmen adayları ve ders öğretim elemanlarının görüşlerinden elde edilen ve Tablo 2’de verilen bulgulardan ve örnek cümlelerden anlaşılacağı gibi yaratıcı drama etkinliklerinin farklı şehir ve kültürlerden gelen öğrencilerin tanışmalarına, iletişim kurmalarına ve uyum sağlamada katkısının olduğu belirlenmiştir.

Tema 2: Oryantasyon Eğitiminin Kişisel Özelliklerine Katkısı

Uyum çalışmalarının birinci sınıf öğrencilerinin mutlu olma, heyecan duyma; önyargısız yaklaşma; özgüvenli olma; Korku, kaygı, endişenin azalması; Kendini ifade etme alt temalarının ortaya çıktığı kişisel özellikler ile bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Öğrencilerin Kişisel Özelliklere Katkısına İlişkin Görüşleri

Bölümler	n	Eğlenme, heyecan duyma, mutlu hissetme vb.		Önyargıyı fark etme, önyargısız yaklaşma vb.		Özgüven		Korku, kaygı, çekinme, endişede azalma vb.		Kendini ifade etme, kendini tanıma vb.	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
RPD	34	5	15	1	3	2	6	2	6	2	6
Okul öncesi	24	8	33	7	29	1	4	3	13	3	13
Sosyal Bilgiler	19	9	47	2	11	1	5	4	21	4	21
Matematik	37	4	11	2	5	-	-	1	3	-	-
Sınıf	17	5	29	1	6	1	6	-	-	1	6
Türkçe	23	4	17	-	-	1	4	2	9	-	-
Resim	24	6	25	3	13	8	33	3	13	1	4
Fen Bilgisi	20	4	20	2	10	1	5	1	5	-	-
İngilizce	37	3	8	3	8	3	8	2	5	-	-
Müzik	23	12	52	2	9	2	9	1	4	-	-
Toplam	280	60	23	23	9	20	8	19	7	11	4

Yaratıcı drama etkinlikleriyle uygulanan oryantasyon eğitimi sonucunda öğrencilerin kişisel özelliklerinde olumlu gelişmeler olduğu Tablo 3'te verilen bilgilerden görülebilir. Çalışma sonunda öğrencilerin %23'nün çalışmalarda eğlendikleri, heyecan duydukları ve mutlu hissettikleri belirlenmiştir. Yine bu öğrencilerin %9'u çalışmaların önyargılı olduklarının fark etmelerini sağladığını ve çalışmalardan sonra önyargısız davranmaya çalıştıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %8'i çalışmalar sayesinde özgüvenlerinde gelişme olduğunu, %7'si korku, kaygı, çekinme, endişe gibi duygularının azaldığını ve %4'ü kendini ifade etme, kendini tanıma gibi özelliklerinin geliştiği gözlenmiştir.

Öğretmen Adaylarının Görüşleri:

"... daha cesaretli olmayı ve çekinmemem gerektiğini öğrendim. Yabancı öğrenci olduğum için biraz zorluklar yaşayabiliyorum ama bu gün kendimi gayet iyi ve yerli gibi hissettim..." (İ-K24).

"... bu çalışma sayesinde ön yargı yaptığım insanların ne kadar tatlı, sıcakkanlı, samimi insanlar olduğunu öğrendim..." (R-K12).

"... hocalara karşı olan önyargıyı azalttı. Tanışmaktan çok korkuyordum..." (SB-K8).

"... arkadaşlarımla bu kadar kolay tanışamazdım sanırım ve bu kadar eğlenmezdik..." (İ-K2)

"... kendimi ifade ederken eğlenceli bir şekilde anlatabilmeyi öğrendim..." (OÖ-K12).

"... okulda zaman geçirmenin eğlenceli yollarını öğrendim..." (M-K8).

"... toplum içinde daha rahat hareket edebilme ve kendimi ifade edebilme, çevremdeki insanlarla kaynaşma... (SB-K2).

"... çalışmaların başlangıcında ürkek olan öğrenciler, her bir atölyede gittikçe daha heyecanlı olmaya başladılar... (YD-5).

“... biz de heyecanlıydık, öğrenciler de. İlk atölyeden sonra daha da rahatladılar. İkili doğaçlamaları çok rahatlıkla yaptılar...” (YD-1).

Öğrenci görüşlerinin kodlanması üzerinden elde edilen sayısallaştırılmış bulgular ile öğrencilerin ve yaratıcı drama adaylarının yazılı görüşlerinden verilen alıntılardan anlaşılacağı üzere yaratıcı drama etkinliklerinin kişisel özelliklerini olumlu etkilediği gözlenmiştir.

Tema 3. Etkinliklerin Okulu ve Bölümleri Tanımalarına Katkısı

Bu temaya ilişkin bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Öğrencilerin Okulu ve Bölümleri Tanımalarına Katkısı

Bölümler	n	Okuldaki mekanları tanıma		Bölüm hakkında bilgi edinme	
		f	%	f	%
RPD	34	18	53	2	6
Okul öncesi	24	11	46	1	4
Sosyal Bilgiler	19	7	36	2	11
Matematik	37	25	68	-	-
Sınıf	17	7	41	2	12
Türkçe	23	18	78	2	9
Resim	24	13	54	1	4
Fen Bilgisi	20	12	60	-	-
İngilizce	37	19	51	1	3
Müzik	23	9	39	1	4
Toplam	258	139	54	12	5

Yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin okulu ve bölümlerini tanımalarına ilişkin katkısının verildiği Tablo 4’teki bulgulara göre öğrencilerin yaklaşık %59’u okuldaki mekanları tanıdıklarını; %5’i de bölümleri hakkında bilgi sahibi oldukları belirlenmiştir.

Öğretmen Adaylarının Görüşleri:

“... yemekhanenin, kantinin, kütüphanenin, ofislerin nerede olduğunu ve en kolay şekilde oralara nasıl ulaşacağımı öğrendim...” (İ-K20).

“... sınıfım ve okulum hakkında bilgi sahibi olmamı, nasıl eğlenceli ve aktif bir şekilde birilerini tanıyabileceğimi...” (OÖ-K7).

Yaratıcı drama etkinlikleri sonunda üniversiteye yeni gelen öğrencilerin okuldaki mekanları tanıdıkları ve çok az da olsa kendi bölümleri hakkında bilgi sahibi oldukları ortaya çıkmıştır.

Tema 4: Etkinliklerin Öğretmenlik Mesleğini ve Yaratıcı Dramayı Tanımaya Katkısı

Bu temaya ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. *Yaratıcı Drama Etkinliklerinin Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğini ve Yaratıcı Dramayı Tanımaya Katkısına İlişkin Görüşleri*

Bölümler	n	Öğretmenlik				Yaratıcı Drama			
		Öğretmenliği sevme, model alma		Farklı öğretim yollarıyla ve eğlenirken öğrenme		Yaratıcı dramayı ve tiyatroyu fark etme		Oyun öğrenme, yeni oyun tasarlama ve uyarlama	
		f	%	f	%	f	%	f	%
RPD	34	1	3	1	3	6	18	3	9
Okul öncesi	24	1	4	3	13	4	17	5	21
Sosyal Bilgiler	19	4	21	2	11	2	11	1	5
Matematik	37	4	11	-	-	3	8	1	3
Sınıf	17	1	6	-	-	6	35	2	12
Türkçe	23	1	4	2	9	2	9	2	9
Resim	24	2	8	-	-	3	13	3	13
Fen Bilgisi	20	-	-	-	-	5	25	1	5
İngilizce	37	7	19	2	5	4	11	7	19
Müzik	23	2	9	-	-	2	9	4	17
Toplam	258	23	9	10	4	37	14	29	11

Oryantasyon eğitimi kapsamında uygulanan yaratıcı drama etkinlikleri öğrencilerin öğretmenlik mesleği ve yaratıcı drama ile ilgili farkındalıklarını olumlu etkilemiştir. Tablo 5'teki bulgulara göre öğrencilerin yaklaşık %9'u öğretmenliği sevdiklerini, yine yaklaşık %4'ü farklı öğretim-öğrenme yollarını fark ettiklerini ifade etmiştir. Bu öğrencilerin %14'ü yaratıcı drama tanıdıklarını, tiyatro ile arasındaki farkı gördüklerini söylemiştir. Yine bu öğrencilerin yaklaşık %11'i ise oyun öğrendiklerini belirtmiştir. Bu temalara ilişkin öğrencilerin yazılı görüşlerinden elde edilen ifadeleri aslına sadık kalınarak aşağıda verilmiştir.

Öğretmen Adaylarının Görüşleri:

"... ayrıca da yaratıcı drama etkinlikleri hakkında fikir sahibi oldum..." (RPD-K32).

"... ilk defa drama eğitim yöntemini ve kolay öğrenim yöntemlerini gördüm..." (RPD-K33).

"... drama dersinin aslında tiyatro gibi olmadığını, çok daha derin anlamları içerdiğini öğrendim... (OÖ-K10).

"... öğretmenliğin sadece ders öğretmek olmadığını öğrendim... (SB-K6).

"... öğrenmenin sadece sıra üzerinde olmadığını gösterdi. Eğlenerek öğrenmenin mümkün olduğunu gösterdi... (SB-K7).

"... öğretmenin ve öğretmenlik mesleğinin nasıl bir duygu olduğunu, nasıl yapıldığını öğrendim... (SB-K11).

"... öğretmenlikten biraz korkuyordum. Bu çalışma sayesinde öğretmenliği biraz sevdim diyebilirim. ... (SB-K10).

“... ileride öğretmen olursam öğrencilerimle nasıl iletişim kurabileceğimi öğrendim. Sıradan bir tanışma değil de oyunla tanışma olabileceğini öğrendim ...” (M-K10.)

“... kesinlikle gelecekte öğrencilerime bir şeyler öğretmek istediğimde onlara nasıl öğretebileceğimden, nasıl akılda kalacağı gibi düşündüğüm soruların cevabını bu çalışmada aldım ...” (S-K3).

“... mesleğe başladığımda kendi öğrencilerime öğreteceğim oyunlar hakkında bilgi edindim ...” (S-K6).

“... ilerleyen zamanlarda yani öğretmenliğim sırasında öğrencilere eğlenerek de bilgi verebilmenin mümkün olduğunu ve unutulmayacağını öğrendim ...” (S-K7).

“... öğretmenliğin ne güzel bir meslek olduğunu, oyun oynarken kendimi öğretmen gibi hissettim, çok güzel bir histi ...” (S-K11).

“... drama, tiyatro gibi şeylere ilgim arttı. Yeni oyunlar öğrendim. Öğrenciye nasıl davranılması gerektiğini öğrendim. Bu kadar çabuk arkadaş ilişkisi kurmayı öğrendim...” (R-K4)

“... küçük oyunlarla insanların hem birbirlerini eğlenerek tanıyabileceklerini hem de ilerdeki meslek hayatımda özellikle küçük çocuklara bilgiyi nasıl daha eğlenceli aktarabileceğini öğrendim ...” (İ-K1).

“... öğrenmenin oyunlarla eğlenerek daha akılda kalıcı, faydalı ve zor konuların daha az sıkıcı olduğunu...” (İ-K3).

“... meslek hayatına atıldığım zaman öğrencilerime uygulatacağıma ve teknolojinin hakim olduğu bu çağda kendimi tekrar tanımaya tekrar fırsat bulmuş olmama çok fazla katkısı oldu...” (R-K16).

Yukarıda verilen öğrenci görüşleri incelendiğinde yaratıcı drama etkinliklerinin öğrencilerin öğretmenlik mesleğini sevmelerine, farklı öğretim yollarıyla ve eğlenirken öğrenmelerine, yaratıcı dramayı tanımalarına, tiyatro ile aralarındaki farkı öğrenmelerine katkı sağladığı ortaya çıkmıştır.

Tema 5: Oryantasyon Eğitimi Yapılmadığında Ortaya Çıkabilecek Sorunlar:

Bu temaya ilişkin bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Oryantasyon Eğitimi Yapılmadığında Ortaya Çıkabilecek Sorunlar

Bölümler	n	Tanışma, İletişim ve Uyum Sorunları		Mekan Tanıma Sorunları		Duygusal Sorunlar	
		f	%	f	%	f	%
RPD	34	22	65	11	32	3	9
Okul öncesi	24	17	71	11	46	2	8
Sosyal Bilgiler	19	16	84	7	37	3	16
Matematik	37	17	46	19	51	3	8
Sınıf	17	17	100	11	65	1	6
Türkçe	23	20	87	17	74	3	13
Resim	24	13	54	8	33	5	21
Fen Bilgisi	20	9	45	9	45	3	15
İngilizce	37	19	51	8	22	1	3

Müzik	23	11	48	4	17	3	13
Toplam	258	161	62	105	41	27	10

Oryantasyon eğitimi yapılmadığında ortaya çıkabilecek sorunlara ilişkin öğrenci görüşlerinin irdelendiği Tablo 6'ya göre öğrencilerin %62'si bu tür etkinlikler yapılmadığında tanışma, iletişim ve uyum sorunları yaşayacağını ifade etmiştir. Yine öğrencilerin %41'i okulun ve bölümün mekanlarını tanıma, yaklaşık %10'u da duygusal anlamda sorunlar yaşayacaklarını söylemiştir. Öğrencilerin görüşlerinden doğrudan alıntılar aşağıda özetlenerek verilmiştir.

Öğretmen Adayları ve Ders Öğretim Elemanlarının Görüşleri:

"... arkadaşlarımı daha uzun bir süre içerisinde tanırdım. Sınıfa uyum sağlamak gibi sorunlarla karşılaşardım. ..." (RPD-K17).

"... sınıf içerisinde erkek ve kız arkadaşlarımla uyum problemi yaşadım ve kendimi sınıfta hep dışlanmış bir kişilik gibi hissetmeme neden olurdu ..." (RPD-K18).

"... okul öncesi öğretmenliği bölümünün çok sıkıcı ve çekilmez bir ders olarak bilecektim ama öyle olmadığını anladım ..." (OÖ-K10).

"... farklı insanlarla, bölüm arkadaşlarımla tanışamazdım. Bölüm değişikliği bile düşünüyordum ama artık o kadar ön yargılı değilim ..." (OÖ-K11).

"... okula alışma, kişilerle kaynaşma aşamasında zorlanacaktım. Bölümümü, öğretim görevlilerini tanımayacaktım ..." (SB-K10).

"... ilk defa geldiğim bu şehirde kendimi yalnız hissetme, arkadaş edinememe ve fakültelerin yerini bilememe gibi sorunlarla karşılaşabilirdim ..." (T-K6).

"... etkili iletişim bu kadar hızlı olmazdı. Sınıfımdaki arkadaşları bu kadar iyi bir şekilde tanıyamazdım ..." (R-K1).

"... yer bulamazdım. Arkadaşlarımla isimlerini öğrenmem daha zor olurdu. Zaten normalde çekingen bir insanım, arkadaşlarla tanışmak zor olurdu..." (R-K19).

"... bazı arkadaşları dış görünüşüyle yargılayıp, ön yargılı davranabilirdim. Kavga edebilirdik..." (İ-K15).

Yaratıcı drama etkinlikleriyle uygulanan oryantasyon eğitimine katılan öğretmen adaylarının bu etkinlikler olmasaydı tanışma, iletişim, uyum, mekân tanıma ve duygusal olmak üzere bir çok alanda sorun yaşayacaklarını ifade etmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yaratıcı drama etkinlikleriyle uygulanan oryantasyon eğitimin katkısına ilişkin öğrenci görüşlerinin nitel olarak analiz edilmesi sonucunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmen adaylarının birbirlerini tanımalarına, iletişim kurmalarına ve uyum içinde olmalarına olumlu katkısının olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç, uygulanan oryantasyon eğitiminin öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirmelerinde, arkadaş edinmelerinde, öğretim elemanları ile olumlu ilişkiler kurmalarında, kendilerini ifade etmelerinde yararlı olduğu belirtilen birçok araştırma sonucu ile uyumu bakımında anlamlıdır (Altuntaş ve Altınova, 2015; Berber, 2015; Yeşilyaprak, Sundur ve Ekşisu, 2014; Tanrıseven ve Aykaç, 2013; Kafalı, 2011; Sevim ve Yalçın, 2006; Genç, 2004; Türktan, 2003).

Yaratıcı drama etkinliklerinin katılımcıların “eğlenme, heyecan duyma, mutlu hissetme, önyargıyı fark etme ve önyargısız yaklaşma, özgüvenli olma, korku, kaygı, çekinme ve endişede azalma hissetme, kendini ifade etme, kendini tanıma” gibi kişisel özelliklerini olumlu etkilediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca bu etkinlikler yoluyla öğretmen adayları bölümleri hakkında bilgi edindiklerini ve okuldaki mekânları tanıdıklarını ifade etmiştir. Bu sonuç Abacı ve arkadaşları (2015); Altuntaş ve Altınova (2015) ile Karahan ve arkadaşlarının (2005) yaptığı çalışmalardan elde ettikleri sonuçlarla benzerlik göstermesi bakımından önemlidir.

Bu çalışmanın belki de en önemli sonucu uygulanan yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğini sevmelerine, drama öğretmenlerini bir öğretmen olarak model almalarına, farklı öğretim yollarıyla ve eğlenirken öğrenmelerine, yaratıcı dramayı ve tiyatro arasındaki farkı fark etmelerine ve oyun öğrenerek yeni oyun tasarımlarına ya da uyarlamalarına katkı sağlaması olmuştur.

Çalışmadan elde edilen bir diğer sonuç ise oryantasyon eğitimi olmasaydı öğretmen adaylarının “Tanışma, iletişim ve uyum, mekân tanıma ve duygusal” alanlarda çeşitli sorunlar yaşayacaklarını ifade etmeleridir. Bu sonuç diğer sonuçları desteklemesinin yanı sıra yaratıcı drama etkinliklerinin öğretmen aday katılımcıların çeşitli özelliklerinin gelişimine olumlu katkıları olduğunun bir kanıtı olarak ele alınabilir.

Öneriler

Araştırma ile elde edilen tüm sonuçlar incelendiğinde yaratıcı drama etkinliklerinin birinci sınıf öğrencilerinin tanışma, iletişim ve uyumlarına, kişisel özelliklerine, okulu ve bölümleri tanımalarına, öğretmenlik mesleğini ve yaratıcı dramayı fark etmelerine katkı sağladığı ve faydalı olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu sonuçlara dayalı olarak okul öncesinden üniversiteye kadar bütün eğitim kademelerinde yeni gelen öğrencilerin uyumlarını sağlamak için oryantasyon programlarının planlanması ve uygulanması önerilmektedir. Bu programlar tüm kurumlarda zorunlu olmalı ve programların uygulama sürecinde özellikle yaratıcı drama gibi öğrencilerin etkin oldukları öğretim yolları kullanılmalıdır. Eğitim kurumlarında oryantasyon eğitimi gerçekleştirecek öğretmenlerin yaratıcı drama konusunda yeterlilik sahibi olmaları önerilmektedir.

Kaynakça

- Abacı, S., Tepeli, K. ve Erbay, F. (2015). Yaratıcı drama eğitiminin ergenlerin sosyal becerilerine etkisi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 10(2), 191-200.
- Adıgüzel, Ö. (2013). *Eğitimde yaratıcı drama*. (4. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık,
- Aksoy, N. (2003). Eylem araştırması: Eğitimsel uygulamaları iyileştirme ve değiştirmeden kullanılacak bir yöntem. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. Güz 2003; sayı 16, s.474-489.
- Aktaş, Y. (1997). Üniversite öğrencilerinin uyum düzeylerinin incelenmesi: Uzunlamasına bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 13: 107-110 (1997).
- Altuntaş, O. ve Altınova, H. H. (2015). Yaratıcı drama yönteminin üniversite öğrencilerinin duygusal gereksinimleri üzerine etkisi. *Electronic Turkish Studies*. Summer 2015, Vol. 10 Issue 11, p113-126. 14p.
- Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş. ve Çimen, S. (2000). *Drama*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Berber, Ş. S. (2015). *Okul öncesi 5 yaş çocukları için eğitici drama temelli okula uyum programının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Calhoun, E. F. (2002). Actian research for school improvement. *Educational Leadership*, Vol. 59, NO.6, March, p. 18-24. 18 Aralık 2018 tarihinde http://www.educationaleader.com/subtopicintro/read/ASCD/ASCD_408_1.pdf adresinden erişildi.
- Ceyhan, E. (1995). Oryantasyon eğitimi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*. 42 :14-15.
- Ekinci, C. E., ve Burgaz, B. (2007). Hacettepe üniversitesi öğrencilerinin bazı akademik beklenti ve memnuniyet düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 120-134.
- Erdoğan, S., Şanlı, H. S. ve Bekir, Ş. H. (2005). Gazi üniversitesi, eğitim fakültesi öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum durumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Cilt:13, No:2, 479-496.
- Genç, H. N. (2004). *Drama dersinin üniversite öğrencilerinin utangaçlık düzeyine etkisi*. N. Aslan (Ed.). Türkiye 6. drama öğretmenleri buluşması ve ulusal drama semineri içinde (ss.63-72). Ankara: Fersa Matbaacılık.
- Gönen, M. ve Dalkılıç, N. U. (2003). *Çocuk eğitiminde drama*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Hubbard, R. S., and Power, B. M. 1993. *The art of classroom inquiry: A handbook for teacher researchers*. Portsmouth, NH: Heinemann. 02 Aralık 2018 tarihinde <https://www.pearsonhighered.com/assets/samplechapter/0/2/0/5/0205625037.pdf> adresinden erişildi.
- İkiz, F. E. & Otlu, M. B. (2015). Üniversite Yaşamına uyum sürecinde yaşanan sorunlar ve başa çıkma yolları. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(4), 35-51.
- Kafalı, E. (2011). *Yüksek öğretime yeni başlayan öğrencilerin uyum becerilerini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Namık Kemal Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Tekirdağ.
- Kara, Y. ve Çam, F. (2004). Yaratıcı drama yönteminin bazı sosyal becerilerin kazandırılmasına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 32 [2007] 145-155.
- Karahan, F., Sardoğan, E. M., Özkamalı, A. ve Dicle, N. A. (2005). Üniversite 1. sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin sosyokültürel etkinlikler açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 2, sayı 30.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma yöntemi* (9. Basım). Nobel Yayın Dağıtım. Ankara
- Kolunsağ, A. ve Vatansver-Özdemir, G. (2007). Sürdürülebilir oryantasyon modeli ve Sakarya Üniversitesi'ndeki durum. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (14), 211-229.
- Kutlu, M. (2004) Üniversite öğrencilerinin alıştırma-oryantasyon hizmetlerine ilişkin karşılaştıkları sorunlar ve beklentileri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 207-208. <http://www.pegem.net/dosyalar/dokuman/77.pdf> adresinden erişildi. (10 Ağustos 2018)
- MEB. (2014a). *Ortaöğretime uyum programı uygulama kılavuzu. uyum etkinlikleri*. 8 Ağustos 2018 tarihinde https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/06160405_OrtaYYretime_Uyum_ProgramY_Uyulama_KYlavuzu_Uyum_Etkinlikleri.pdf adresinden erişildi.

- MEB. (2014b). *Eğlence hizmetleri: Yaratıcı drama*. http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/Yarat%C4%B1c%C4%B1%20Drama.pdf adresinden erişildi. (7 Eylül 2018)
- MEB. (2017). *Ortaöğretime uyum programı uygulama kılavuzu: Uyum etkinlikleri*. https://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/06160405_OrtaYYretime_Uyum_ProgramY_Uygulama_KYlavuzu_Uyum_Etkinlikleri.pdf adresinden erişildi (06 Ağustos 2018)
- Mercan, S., Ç. ve Yıldız, S., A. (2011). Eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin üniversiteye uyum düzeylerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı 16 (2011-2), 135-154*.
- Sevim, S. A. ve Yalçın, İ. (2006). Kısa süreli bir oryantasyon programı denemesi: Öğrencilerin uyum düzeyleri ve programa ilişkin görüşleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, Yıl: 2006, Cilt: 39, Sayı: 2, 217-233.
- Sevinç, S. ve Gizir, C., A. (2014). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin bakış açılarından üniversiteye uyumu olumsuz etkileyen faktörler (Mersin Üniversitesi Örneği). *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*. 14(4),1285-1308.
- Şentürk, N. (1996). Eğitimde yaratıcı drama. *Çağdaş Eğitim Dergisi*. Sayı 223.
- Tanrıseven, I. ve Aykaç, M. (2013). Üniversite öğrencilerinin yaratıcı dramanın kişisel ve mesleki yaşantılarına katkısına ilişkin görüşleri. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Yıl: 6 Sayı : 12.
- Tiyek, R. (2014). Oryantasyon eğitim programı etkinliğinin değerlendirilmesi: Bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5(1): 333-353.
- Tuğrul, B. (2006). Okul öncesi dönemde düşünme becerilerinin gelişmesinde yaratıcı bir süreç olarak drama. *Yaratıcı Drama Dergisi*. Sayı 2.
- Tuzcuoğlu, N. (1996). Okullarda duruma alıştırma (Oryantasyon) çalışmaları. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 48: 6-8.
- Türktan, N. S. (2003). *The effect and therapeutic factors involved in short-term semi-structured support group intervention fore enhancing adjustment of freshman in transition to university*, Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ulutaş, H. (2010). *Oryantasyon programlarının yeterlik düzeylerine yönelik öğretmen adaylarının görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetimi ve De-netimi Bilim Dalı: Ankara.
- Yavuzer, H. (2014). *Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşilyaprak, B. (2012). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. (20.basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Yeşilyaprak, B. (2013). *21. yüzyılda eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yeşilyaprak, B. (2016). *21. yüzyılda eğitimde rehberlik hizmetleri*. 25. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yeşilyaprak, B., Sundur, T. Y. ve Ekşisu, M. (2014). *Ortaöğretime uyum programı pilot uygulama ve değerlendirme raporu*. 10 Ağustos 2018 tarihinde erişildi. http://www.meb.gov.tr/earged/unicef/ORTAogRETiME_UYUM_PROGRAMI_PILOT_UYGULAMA_VE_DEGERLENDIRME_RAPORU.pdf.

